

**WOJEWÓDZKI PROGRAM
WYRÓWNYWANIA SZANS
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA
ICH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU
ORAZ POMOCY W ZATRUDNIANIU OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
2007 – 2013**

Spis treści	str.
Wprowadzenie	3
Osoby niepełnosprawne w województwie łódzkim	4
Edukacja osób niepełnosprawnych	9
Pomoc społeczna	10
Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	11
Zatrudnianie osób niepełnosprawnych	12
Rehabilitacja medyczna, zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze	13
Sport, kultura i rekreacja	14
Organizacje pozarządowe ..	14
Zadania samorządów na rzecz osób niepełnosprawnych	16
• Samorząd województwa	16
• Samorząd powiatu	17
• Samorząd gminy	18
Cele Wojewódzkiego Programu	19
• Cel szczegółowy I	19
• Cel szczegółowy II	21
• Cel szczegółowy III	23
• Cel szczegółowy IV	25
• Cel szczegółowy V	27
• Cel szczegółowy VI	29

Wprowadzenie

Niepełnosprawność to pojęcie, które w roku 1980 zostało w Międzynarodowej Klasyfikacji Uszkodzeń, Niepełnosprawności i Upośledzeń zdefiniowane jako *wszelkie ograniczenia lub brak- wynikający z uszkodzenia- możliwości wykonywania czynności na poziomie uważanym za normalny dla człowieka*. W terminologii medycznej dokonano rozróżnienia pomiędzy uszkodzeniem, niesprawnością i upośledzeniem. Niepełnosprawność może powstać w różnym okresie życia; bywa następstwem wypadków, wad wrodzonych, choroby.

Tworzenie takich warunków lokalnych, które umożliwią osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym takie samo jak osobom sprawnym, jest podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi.

Działania podejmowane zwłaszcza w sferach usuwania barier społecznych i psychicznych przyczyniają się do prowadzenia samodzielnego życia przez osoby niepełnosprawne a stwarzanie korzystnych lokalnie warunków do powstawania grup samopomocowych przez stałą współpracę prowadzącą do zwiększenia integracji ze środowiskiem lokalnym zaowocuje poszerzeniem życiowej samodzielności osób i rodzin niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne nie tylko zmagają się w swoim życiu z ograniczeniami spowodowanymi niesprawnością, ale też muszą przełamywać negatywne stereotypy w społecznym odbiorze tych osób. Dotyczy to także rodzin osób niepełnosprawnych, zwłaszcza w aspekcie akceptacji niepełnosprawności bliskich osób. Pokonywanie społecznych i psychicznych skutków niepełnosprawności z pewnością przyczynia się do osiągnięcia optymalnego poziomu życia przez osoby niepełnosprawne.

Podejmowanie przedsięwzięć i prowadzenie instytucji służących szeroko pojętej rehabilitacji jest nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków życia osób niepełnosprawnych. Oddziaływania winny być tu kierowane zarówno na osoby niepełnosprawnej, na ich rodziny oraz na środowisko lokalne.

Osoby niepełnosprawne w województwie łódzkim

Osobą niepełnosprawną jest taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

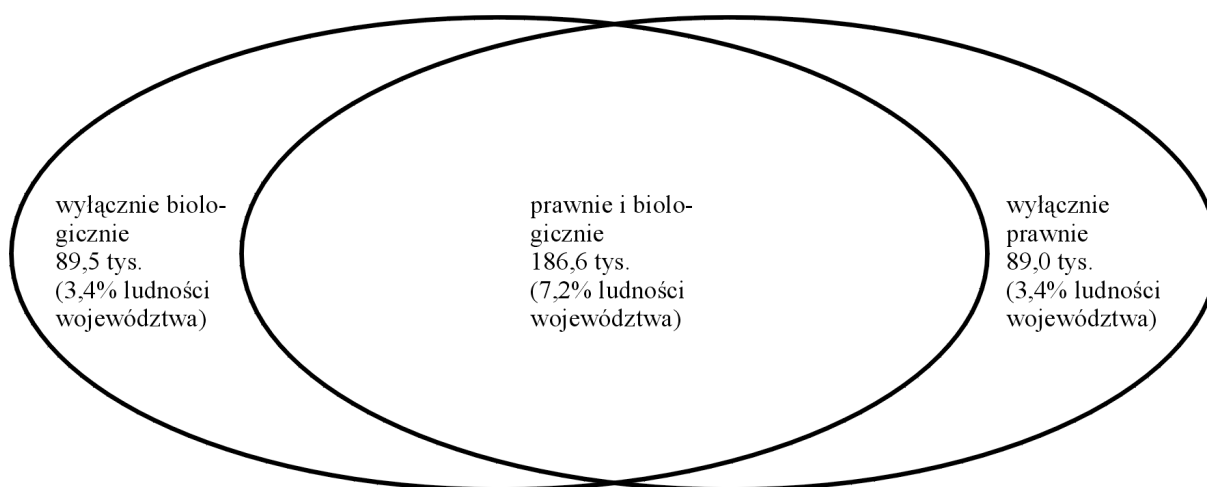
Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne **prawnie**, tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organy do tego uprawnione;
- osoby niepełnosprawne **tylko biologicznie**, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Dane statystyczne

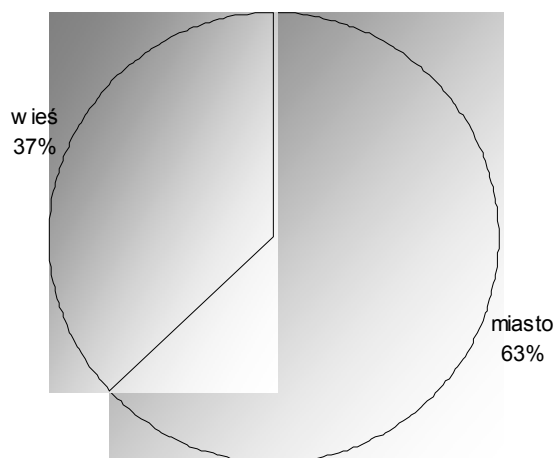
Wg „Raportu z wyników spisów powszechnych – województwo łódzkie” Urzędu Statystycznego w Łodzi, w maju 2002 r. liczba osób niepełnosprawnych w województwie łódzkim wyniosła 365,1 tys. co stanowiło 14,0% ogółu ludności województwa (odpowiedni wskaźnik dla Polski wyniósł 14,3%).

Osoby niepełnosprawne według kategorii w województwie łódzkim w 2002 r.

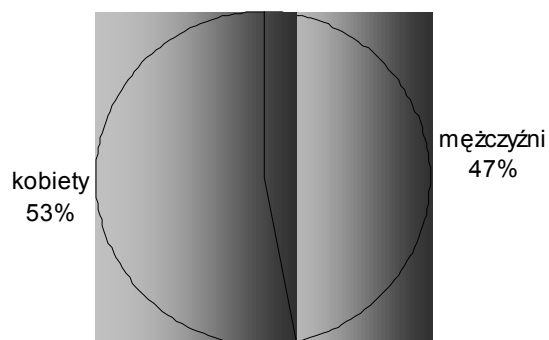
Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi Raport z wyników Spisów Powszechnych. Województwo Łódzkie, Łódź 2003

osoby niepełnosprawne wg miejsca zamieszkania

Rozkład wg płci wśród osób niepełnosprawnych nie różnicuje populacji osób sprawnych i niepełnosprawnych. W 2002 r. wśród ogółu niepełnosprawnych w łódzkim było 171,1 tys. mężczyzn i 194,0 tys. kobiet, a więc na 100 mężczyzn przypadło 113 kobiet (w miastach 118, na wsi 106).

Osoby niepełnosprawne wg płci

Nieznaczone zróżnicowanie występuje w populacji osób niepełnosprawnych zamieszkujących na wsi. W stosunku do populacji ludności województwa o 2% populacja niepełnosprawnych zamieszkująca wieś jest większa.

Trzy czwarte (75,5%) badanej zbiorowości to osoby niepełnosprawne prawnie, a więc posiadające stosowne orzeczenie, natomiast jedna czwarta (24,5%) to niepełnosprawni tylko biologicznie.

Wśród osób niepełnosprawnych prawnie znacznie więcej jest mężczyzn (81,2% wobec 70,4% u kobiet) i nieco większy ich odsetek w miastach niż na wsi (odpowiednio 77,0% i 73,0%).

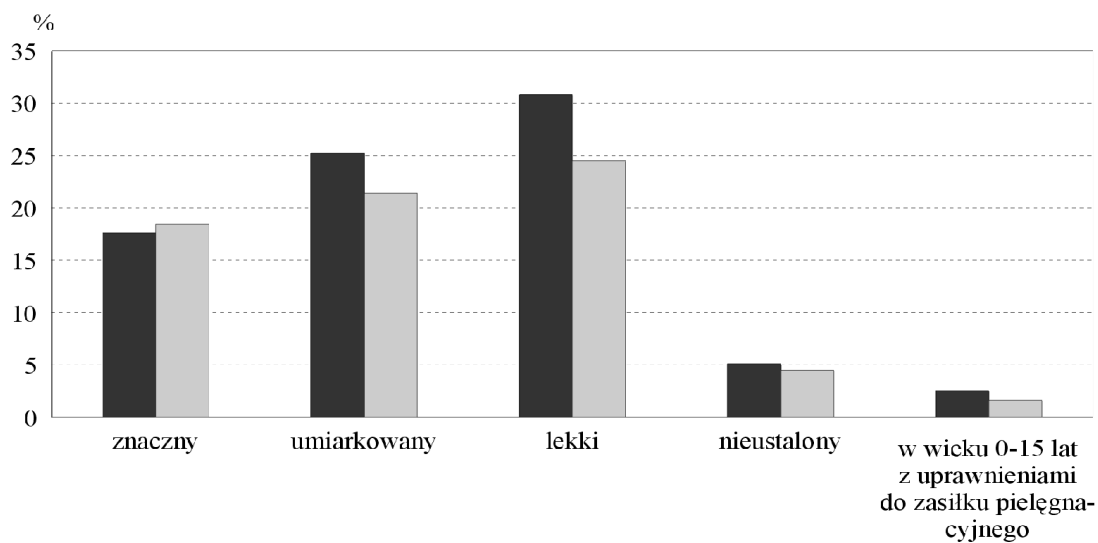
Wśród niepełnosprawnych prawnie najwięcej osób (zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet, tak w miastach jak i na wsi) posiadało lekki stopień niepełnosprawności. Wśród niepełnosprawnych tylko biologicznie dominowały osoby odczuwające poważne ograniczenie sprawności.

W 2002 r. było 76,5 tys. osób posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz niepełnosprawnych biologicznie, odczuwających całkowite ograniczenie sprawności, a więc co piąty niepełnosprawny w łódzkim należał do tej grupy. Było w niej 33,7 tys. mężczyzn i 42,8 tys. kobiet, a więc na 100 mężczyzn przypadało tu 127 kobiet.

Z drugiej strony warto odnotować, że wśród niepełnosprawnych prawnie było 89,0 tys. osób (32,3% tej zbiorowości), które nie odczuwały ograniczenia sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych, a więc zaliczały się do grupy niepełnosprawnych tylko prawnie.

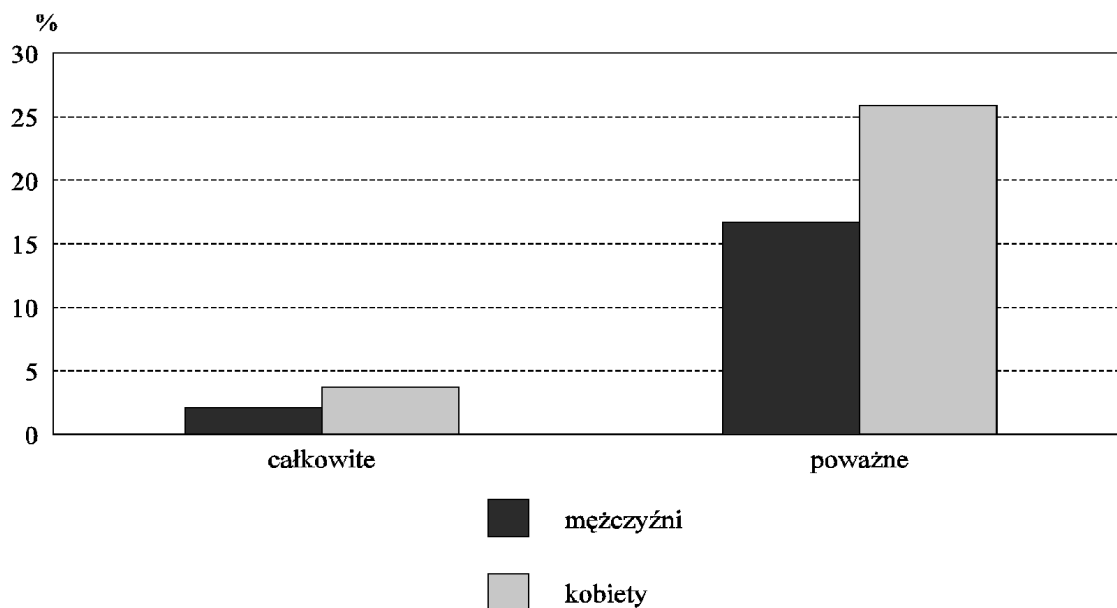
W gospodarstwach domowych znajdowało się 357,8 tys. osób niepełnosprawnych (98,0%), a 7,3 tys. przebywało w gospodarstwach zbiorowych (2,0%).

Osoby niepełnosprawne prawnie (stopień niepełnosprawności)

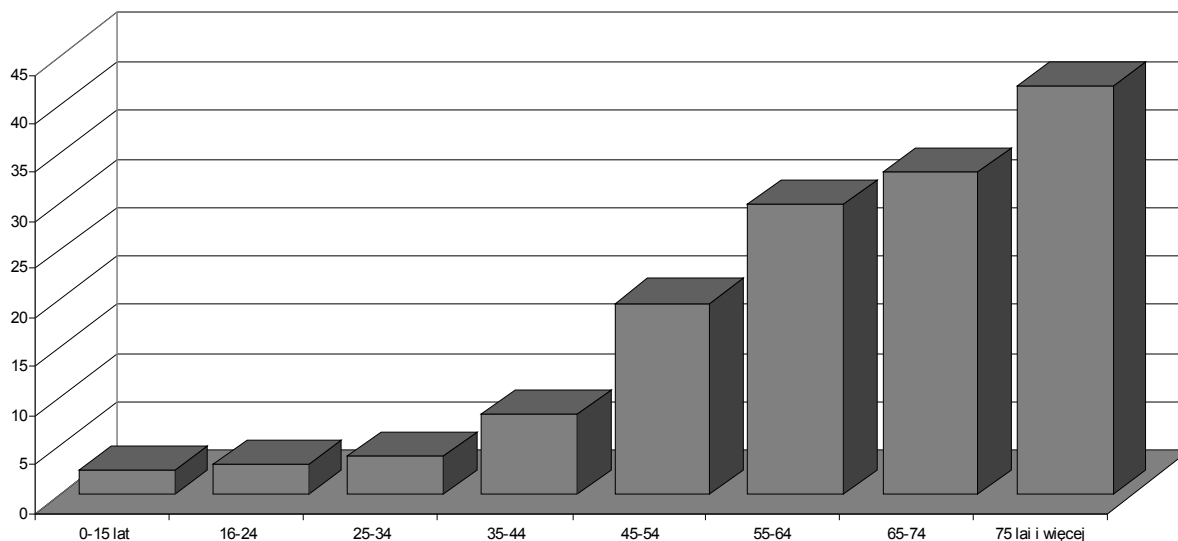
Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi Raport z wyników Spisów Powszechnych. Województwo Łódzkie, Łódź 2003

Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie (ograniczenie sprawności)

Rozkład według wieku osób niepełnosprawnych był następujący: dzieci w wieku 0-15 lat było 11,7 tys. (3,2%), dorosłych w wieku 16-59 lat - 178,9 tys. (49,0%), natomiast osób w wieku 60 lat i więcej - 174,5 tys. (47,8%). Tak więc osoby niepełnosprawne to niemal w połowie osoby starsze.

Osoby niepełnosprawne wg wieku w %

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi Raport z wyników Spisów Powszechnych. Województwo Łódzkie, Łódź 2003

Wśród ogółu dzieci do 15 lat w województwie łódzkim odsetek niepełnosprawnych wynosił 2,5%, przy czym był nieco większy wśród chłopców, a także wyższy w miastach niż na wsi. Większe odsetki osób niepełnosprawnych wśród mężczyzn obserwujemy niemal we wszystkich grupach wieku z wyjątkiem najstarszej (75 lat i więcej) – wiąże się to z mniejszą liczebnością mężczyzn w tej grupie wiekowej.

W najmłodszej i najstarszej grupie wieku odsetki niepełnosprawnych były większe w miastach, natomiast w pozostałych grupach wieku wskaźniki były wyższe na wsi.

Edukacja osób niepełnosprawnych

Według badania stanu zdrowia ludności z 1996 r. aż 57,3% osób niepełnosprawnych miało wykształcenie podstawowe. Dla porównania wśród osób zdrowych odsetek ten wynosił 33,9%. (w: Osoby Niepełnosprawne w Polsce, Warszawa listopad 2000). Podobnie wyglądają wskaźniki stosujące się do grup osób

z wykształceniem średnim i wyższym. Osoby niepełnosprawne posiadają znacząco niższe wykształcenie niż osoby sprawne. Poziom wykształcenia znacząco wpływa na dalsze szanse życiowe osób, przede wszystkim możliwość zatrudnienia. Obecnie kładzie się coraz większy nacisk na korzystanie przez dzieci i młodzież niepełnosprawną z ogólnie dostępnych placówek edukacyjnych, dostosowanych jednak do zindywidualizowanego rodzaju niepełnosprawności. W województwie łódzkim w 2005 r. wg danych Kuratorium Oświaty istniało 45 integracyjnych placówek edukacyjnych: 22 przedszkoli, 15 szkół podstawowych, 7 gimnazjów i 1 szkoła ponadpodstawowa. Ponadto w 30 placówkach prowadzono kształcenie integracyjne – klasy integracyjne.

Kształcenie specjalne dzieci i młodzieży niepełnosprawnej stanowi integralną część systemu oświaty.

Wg danych Kuratorium Oświaty w roku 2005, w województwie łódzkim funkcjonowały następujące placówki:

- 14 przedszkoli specjalnych dla 230 dzieci
- 61 szkół podstawowych specjalnych dla 2246 uczniów.
- 48 gimnazjów specjalnych dla 2361 uczniów
- 24 specjalne szkoły zasadnicze i zasadnicze zawodowe dla 1322 uczniów
- 1 specjalne liceum ogólnokształcące dla 55 uczniów
- 4 średnie szkoły zawodowe oraz ponadgimnazjalne technika i licea profilowane dla 224 uczniów
- 28 specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych.

Na terenie województwa łódzkiego znajduje się 25 szkół wyższych. Według danych Ministerstwa Edukacji Narodowej (w: Osoby Niepełnosprawne w Polsce,

Warszawa listopad 2000), w całym kraju na wszystkich kierunkach podległych MEN kształciło się w 1998 r. 1362 studentów niepełnosprawnych.

Biorąc pod uwagę odsetek osób niepełnosprawnych w grupie wiekowej 16-24 lat, w samym województwie łódzkim powinno studiować ponad 1000 osób niepełnosprawnych. Rozwój systemu edukacji musi uwzględniać wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do zdobywania wyższych kwalifikacji.

Pomoc społeczna

Przepisy ustawy o pomocy społecznej akcentują konieczność zaspokajania potrzeb całej rodziny, a nie tylko poszczególnych jej członków. Niepełnosprawność, w zależności od jego stopnia, uprawnia osoby do korzystania z następujących świadczeń z pomocy społecznej: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe. Zgodnie z „Bilansem środków i potrzeb pomocy społecznej województwa łódzkiego”- RCPS 2006, zasiłki stałe otrzymało:

- w roku 2004 - 12 913 osób na kwotę 40.781.873,00 zł
- w 2005 r. –12 779 osób na kwotę 51.728.083,00 zł
- w 2006 r. przewiduje się objęcie opieką 13 874 osób na kwotę 53.842.926,00 zł

Oprócz udzielania różnego rodzaju zasiłków, prowadzona jest pomoc w formie usług opiekuńczych dla osób tego wymagających, wykonywana jest praca socjalna w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym pełnienia aktywnych społecznie ról i integrowania się ze środowiskiem.

W systemie pomocy społecznej wśród jej jednostek organizacyjnych, ważną rolę odgrywają domy pomocy społecznej. W województwie łódzkim (w: Rocznik Statystyczny 2003 województwo łódzkie) funkcjonuje 71 domów pomocy społecznej (wraz z filiami), w których znajdują się 7528 miejsca, w tym:

- 22 domy pomocy społecznej dla osób z przewlekłymi schorzeniami somatycznymi na 2788 miejsc
- 17 domów pomocy społecznej dla osób przewlekłe chorych psychicznie na 2216 miejsc

- 12 domów pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie na 988 miejsc
- 13 domów pomocy społecznej dla osób starszych na 925 miejsc.

W systemie pomocy osobom niepełnosprawnym warto podkreślić rolę środowiskowych domów samopomocy, które są formami półstacjonarnej pomocy, pomagające pozostać osobie niepełnosprawnej w jej naturalnym środowisku. Zapewniają całodzienny pobyt i posiłki, świadczenia opiekuńcze, rekreacyjno – kulturalne oraz edukacyjne. W województwie łódzkim (wg RCPS) istnieje 27 środowiskowych domów samopomocy, które posiadają 973 miejsca. Ich działalność skierowana jest głównie do osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo.

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych

Pojęcie rehabilitacji określa ustawa o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, określająca funkcjonowanie całego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych w Polsce. Rehabilitacja oznacza tu zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym udziale osób niepełnosprawnych możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Ogromną rolę w tak pojętej rehabilitacji odgrywa szereg placówek takich jak: dzienne centra aktywności, zespoły terapeutyczno – rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy czy wreszcie warsztaty terapii zajęciowej. Warsztaty stanowią formę uaktywnienia zawodowego osób niepełnosprawnych oraz mają na celu przygotowanie do podjęcia w przyszłości zatrudnienia. Najliczniejszą grupę osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej są osoby niepełnosprawne intelektualnie z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Warsztat jest placówką pobytu dziennego o charakterze niezarobkowym.

W województwie łódzkim działa (wg RCPS) 30 warsztatów terapii zajęciowej, w których są 832 miejsca. Prowadzone są przez organizacje pozarządowe, gminne ośrodki pomocy społecznej i zakłady pracy chronionej. Najwięcej, bo 6 warsztatów ze 170 miejscami usytuowanych jest w Łodzi.

Turnusy rehabilitacyjne stanowią podstawową formę wspomagającą rehabilitację zawodową i społeczną. Turnus to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z wypoczynkiem. Celem jest poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych. Organizowanie turnusów stacjonarnych może odbywać się tylko w ośrodkach, które spełniły określone prawem warunki i uzyskały wpis do rejestru prowadzonego przez wojewodę. W województwie obecnie jest 9 takich ośrodków.

Zatrudnianie osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne mają możliwości podejmować zatrudnienie zarówno w warunkach chronionych jak i na otwartym rynku, co jest najkorzystniejsze ze względów społecznych. Jednakże zarówno trudna sytuacja na wolnym rynku pracy jak i indywidualne schorzenia osób, powodują ich duże zainteresowanie w zatrudnianiu się w warunkach pracy chronionej. Obecna polityka państwa wobec zatrudniania osób niepełnosprawnych znalazła odzwierciedlenie w zapisach ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr . 123, poz. 776 z pomniejszonymi zmianami)

Stworzony jest system zachęt dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne. Zaś osoby niepełnosprawne, podejmujące działalność gospodarczą mogą zostać wsparte na dogodnych warunkach.

Tworzone są także specjalne warunki funkcjonowania dla zakładów pracy chronionej oraz zakładów aktywności zawodowej.

Ustawa definiuje, iż pracodawcy zatrudniający co najmniej 25 osób, w tym 6% osób niepełnosprawnych, są zwolnieni z wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pozostali pracodawcy mają obowiązek odprowadzania określonej przepisami kwoty na ww. Fundusz, którego głównym celem jest rozwój zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Wg danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy, wystąpił wzrost bezrobotnych osób niepełnosprawnych w grudniu 2003 r. o 1549 osób w zestawieniu z grudniem 2002 r.

W województwie łódzkim istnieje 208 zakładów pracy chronionej, zatrudniających ogółem 18.204 osoby niepełnosprawne.

Rehabilitacja medyczna, zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze

Wg danych na dzień 31.12.2005 r. opiekę szpitalną nad mieszkańcami województwa łódzkiego sprawowało 80 jednostek:

- 17 placówek podległych Samorządowi Województwa
- 24 szpitale powiatowe
- 2 placówki gminne
- 7 szpitali podlegających Senatowi Uniwersytetu Medycznego
- 2 instytuty podległe Ministrowi Zdrowia
- 1 szpital podległy Ministrowi MSWiA
- 2 szpitale niepubliczne
- 25 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej i innych jednostek dysponujących miejscami szpitalnymi.

W województwie łódzkim funkcjonuje 27 oddziałów rehabilitacyjnych, dysponujących 851 łózkami.. Wśród tej liczby 4 oddziały specjalizują się w rehabilitacji dzieci, dysponując 144 miejscami.

Zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i pomocniczy przysługuje każdej osobie objętej powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym. Zaopatrzenie w sprzęt obejmuje kule, wózki, protezy, aparaty słuchowe, obuwie ortopedyczne, pieluchy itp. Szczegółowy zakres oraz kryteria przyznawania sprzętu ortopedycznego i pomocniczego określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi

podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki (Dz. U. Nr 276, poz. 2739). Bezpośrednia realizacja zaopatrzenia w sprzęt następuje poprzez wojewódzkie oddziały Narodowego Funduszu Zdrowia

Sport, kultura i rekreacja

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych to również ich udział w życiu kulturalnym, aktywność sportowa. Główne problemy to przystosowanie architektoniczne obiektów kultury i sportu do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W 2002 r. (wg Rocznika Statystycznego 2003 Urzędu Statystycznego w Łodzi) w województwie łódzkim znajdowało się:

- 586 bibliotek
- 13 teatrów
- 42 kina
- 42 muzea
- 26 galerii sztuki
- 272 obiekty noclegowe (hotele, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki szkoleniowo – wypoczynkowe)
- 659 klubów sportowych (łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi i klubami parafialnymi)
- 1860 obiektów sportowych (wg Departamentu Kultury, Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi)

Nie ma danych, które z tych obiektów są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, niemniej liczba takich obiektów zwiększa się z roku na rok.

Organizacje pozarządowe

Wiele działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizują organizacje pozarządowe. Rozwiązywanie problemów społecznych przy stałym współdziałaniu z organizacjami pozarządowymi prowadzi do osiągnięcia lepszych wyników tańszym kosztem, co pozwala państwu i samorządom oszczędniej i bardziej racjonalnie wydatkować środki budżetowe przeznaczone na sferę socjalną.

Należy również podkreślić ogromną rolę organizacji pozarządowych w tworzeniu poczucia solidarności społecznej i odpowiedzialności za kształtowanie warunków i jakości życia – przynajmniej we własnej wspólnocie lokalnej.

Organizacje pozarządowe odgrywają tu dużą rolę w kształtowaniu i realizowaniu zasad tworzenia partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Mają też różnorodną, opartą na solidnych podstawach wiedzę merytoryczną, a jednocześnie łatwo przystosowują swoje działania do sytuacji. Przyjęcie w 2003 r. ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jest również odzwierciedleniem ważnej funkcji, jaką w ostatnim dziesięcioleciu pełnią organizacje obywatelskie.

W województwie łódzkim każda osoba niepełnosprawna, uwzględniając zindywidualizowany jej rodzaj niepełnosprawności może odnaleźć organizację, w której znajdzie pomoc i wsparcie. Bariery może być tylko odległość, bowiem tylko w Łodzi występuje pełna reprezentacja organizacji pozarządowych, uwzględniających w swej działalności różne rodzaje schorzeń.

Organizacje pozarządowe tworzą i prowadzą ośrodki wczesnej interwencji, ośrodki wsparcia, warsztaty terapii zajęciowej, dzienne centra aktywności, środowiskowe domy samopomocy oraz prowadzą szkolenia, programy edukacyjno – rehabilitacyjne, jak też działają aktywnie na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem.

W województwie łódzkim działa kilkadziesiąt organizacji zrzeszających i reprezentujących osoby niepełnosprawne. Większość z nich skupia Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych, mający status związku stowarzyszeń. Zawiązał się na skutek inicjatywy 7 stowarzyszeń a obecnie skupia ponad 50 organizacji. Celem Sejmiku jest reprezentowanie interesów środowiska osób niepełnosprawnych.

Zadania samorządów na rzecz osób niepełnosprawnych

Samorząd województwa

- realizuje zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- Opracowanie i realizacja wojewódzkich programów wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych.
- Opracowanie i przedstawianie Pełnomocnikowi informacji o prowadzonej działalności
- Udzielanie pomocy zakładom pracy chronionej
- Tworzenie specjalistycznych ośrodków szkoleniowo – rehabilitacyjnych
- Dofinansowanie robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo Budowlane, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów
- Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej
- Współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych
- Opiniowanie wniosków o wpis do rejestru ośrodków turnusów rehabilitacyjnych

Na realizację zadań:

- dofinansowania robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo budowlane dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów,
 - pomocy zakładom pracy chronionej i zakładom aktywności zawodowej,
- samorząd województwa uzyskuje środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Prowadzenie tych zadań wspomaga Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych. Zadaniem Rady wynikłym z ustawy jest inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów wojewódzkich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez sejmik województwa pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Samorząd powiatu

Podobnie jak w przypadku samorządu województwa zadania powiatu w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych wynikają przede wszystkim z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ale niektóre obowiązki w tym zakresie nakładają na powiat inne ustawy, szczególnie ustawa o pomocy społecznej.

Zgodnie z zapisami ustawy zadaniami powiatu jest opracowywanie zgodnie z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Zadania realizowane są przede wszystkim przez powiatowe centra pomocy rodzinie i powiatowe urzędy pracy.

W opracowywaniu i realizacji programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych powiat współpracuje z instytucjami administracji rządowej i samorządowej.

Podobnie jak w samorządzie województwa, również w powiatach powoływane są społeczne rady do spraw osób niepełnosprawnych, jako organy opiniodawczo-doradcze.

Samorząd gminy

Mimo, że w ustawie o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie wyszczególniono specyficznych zadań dla samorządów gmin, to jednak realizują one zadania na rzecz indywidualnych osób, przede wszystkim zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Do zadań gminy należy również opracowanie i realizacja gminnej strategii integracji polityki społecznej obejmującej w szczególności programy pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, ochrony zdrowia, programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, budownictwa socjalnego i edukacji publicznej.

Cel główny

POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cele szczegółowe

Cel I

Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz akceptacji środowiska lokalnego wobec osób niepełnosprawnych.

Zadania

1. Upowszechnienie programów szkoleniowych z zakresu zapobiegania marginalizacji wg nowoczesnych metod terapeutycznych
2. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych oraz środowisk lokalnych z zakresu istoty niepełnosprawności i możliwości przeciwdziałania jej skutkom
3. Prowadzenie szkoleń dla organizacji pozarządowych
4. Prowadzenie szkoleń dla pracowników administracji samorządowej i innych jednostek w zakresie rozwiązywania problemów niepełnosprawności
5. Prowadzenie akcji i programów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych zapobiegających niepełnosprawności
6. Propagowanie osiągnięć osób niepełnosprawnych w mediach
7. Organizacja punktów informacyjno-konsultacyjnych dla mieszkańców regionu
8. Prowadzenie prac badawczych, analitycznych i diagnostycznych i baz danych

Realizatorzy:

jednostki organizacyjne samorządu województwa łódzkiego i merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Partnerzy:

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, instytucje wspierające

Źródła finansowania:

budżet województwa, środki PFRON, sponsorzy, budżety powiatów i gmin, środki unijne

Spodziewane efekty:

- Podniesienie świadomości i aktywności społeczności lokalnych w zakresie problemu niepełnosprawności, likwidacja barier psychologicznych i społecznych, wzrost uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym
- stworzenie bazy danych i posiadanie aktualnych danych dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych,

Ocena realizacji celu I:

1. Ilość szkoleń, akcji i programów edukacyjnych w województwie przeprowadzonych w trakcie realizacji programu (w rozbiciu na lata)
2. Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, akcjach i programach edukacyjnych w trakcie realizacji programu (w rozbiciu na lata)
3. Liczba punktów informacyjno – konsultacyjnych w województwie

Cel II

Zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej i rehabilitacji osobom niepełnosprawnym

Zadania

1. Zwiększanie dostępności do systematycznej i specjalistycznej opieki medycznej, w tym wczesnej interwencji medycznej oraz dostępu do najnowszych osiągnięć medycyny i nauk pokrewnych
2. Stwarzanie warunków do prowadzenia kompleksowej i ciągłej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych oraz zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny i pomocniczy
3. Pomoc w tworzeniu ośrodków rehabilitacyjnych w tym zapewniających kompleksową pomoc psychologiczną i socjalną oraz warsztatów terapeutycznych
4. Upowszechnianie wczesnej rehabilitacji
5. Prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zmniejszenia ryzyka wystąpienia niepełnosprawności
6. Edukacja zdrowotna
7. Propagowanie zdrowego stylu życia

Realizatorzy:

jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego województwa łódzkiego i merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Partnerzy:

Narodowy Fundusz Zdrowia, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, instytucje wspierające działania profilaktyczno – medyczne

Źródła finansowania:

budżet województwa, NFZ, PFRON, środki unijne.

Spodziewane efekty:

- Zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych, w tym przybliżenie usług medyczno – rehabilitacyjnych do miejsca zamieszkiwania osób niepełnosprawnych.
- Podniesienie stanu zdrowia mieszkańców województwa jak również wczesne wykrywanie i leczenie schorzeń u dzieci mogących być przyczyną niepełnosprawności.
- Upowszechnianie stylu życia zapobiegającego powstawaniu lub pogłębianiu się niepełnosprawności

Ocena realizacji celu II:

1. Liczba osób korzystających z prozdrowotnych programów profilaktycznych i edukacyjnych w rozbiciu na powiaty
2. Liczba osób korzystających ze świadczeń rehabilitacyjnych
3. Ilość punktów rehabilitacyjnych w województwie w rozbiciu na powiaty
4. ilość świadczeń rehabilitacyjnych w województwie w rozbiciu na powiaty.

Uwaga: Ze względu na częste zmiany kontraktowania świadczeń rehabilitacyjnych i uzależnienie zakresu ich realizacji od płatnika głównego (NFZ), trudno określić jednoznacznie kryteria oceny realizacji celu II.

Cel III

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Zadania

1. Pomoc w tworzeniu i rozwoju organizacji pozarządowych
2. Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań mających na celu aktywizację osób niepełnosprawnych w regionie
3. Wsparcie przedsięwzięć promujących osiągnięcia osób niepełnosprawnych
4. Upowszechnianie środowiskowych form pomocy i wsparcia osób niepełnosprawnych
5. Tworzenie poradników i informatorów dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowisk lokalnych

Realizatorzy:

jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego województwa łódzkiego i merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Partnerzy:

samorządy gmin i powiatów, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, powiatowe centra pomocy rodzinie, organizacje pozarządowe, instytucje wspierające

Źródła finansowania:

budżet województwa, powiatów, gmin, PFRON, środki unijne, sponsorzy.

Spodziewane efekty:

- Rozwój sektora pozarządowego w województwie łódzkim
- Aktywizacja środowisk wiejskich
- Podniesienie świadomości i wiedzy na temat niepełnosprawności i przeciwdziałaniu jej wśród społeczności lokalnych

Ocena realizacji celu III:

1. Liczba członków organizacji pozarządowych w województwie działających na rzecz osób niepełnosprawnych
2. Ilość wydawnictw dla osób niepełnosprawnych w województwie
3. Ilość szkoleń prowadzonych dla i przez organizacje pozarządowe
4. Ilość związków i stowarzyszeń na terenie województwa, zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych

Cel IV

Zapewnienie równych szans w dostępie do edukacji na wszystkich poziomach

Zadania

1. Działanie na rzecz egzekwowania prawa w zakresie edukacji osób niepełnosprawnych
2. Zmierzenie do zapewnienia odpowiedniej liczby integracyjnych placówek szkolnych
3. Przeciwdziałanie izolacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w placówkach edukacyjnych
4. Pomoc w likwidacji barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych
5. Zapewnienie nauki i rehabilitacji w placówkach szkolnictwa specjalnego
6. Pomoc w zabezpieczeniu transportu dzieci i młodzieży do placówek szkolnych
7. Szkolenie kadry pedagogicznej w zakresie wspomaganie rozwoju uczniów niepełnosprawnych
8. Działanie na rzecz zmiany profilu kształcenia zawodowego dla osób niepełnosprawnych

Realizatorzy:

jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego województwa łódzkiego i merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Partnerzy:

Ministerstwo Edukacji Narodowej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, samorządy gmin i powiatów, instytucje wspierające

Źródła finansowania:

budżet województwa, powiatów i gmin, MEN, PFRON, środki unijne, sponsorzy.

Spodziewane efekty:

- Zwiększenie poziomu wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych, szczególnie na poziomie wyższym
- Zwiększenie dostępności placówek edukacyjnych, w tym uczelni wyższych, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej szczególnie z terenów wiejskich
- Zwiększenie dostępności zajęć rehabilitacyjnych prowadzonych w placówkach edukacyjnych zwłaszcza na terenach wiejskich
- Lepsze przygotowanie merytoryczne kadry pedagogicznej do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną we wszystkich rodzajach placówek edukacyjnych
- Poprawa jakości edukacji osób niepełnosprawnych

Ocena realizacji celu IV:

1. Ilość edukacyjnych placówek integracyjnych oraz szkół specjalnych w województwie w rozbiciu na powiaty
2. Liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnej pobierających naukę na wszystkich poziomach edukacji
3. Liczba osób pracujących z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną, które w trakcie roku zwiększyły kwalifikacje zawodowe
4. Liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczęszczających na zajęcia rehabilitacyjne

Cel V

Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz promowanie innowacyjnych rozwiązań na ich rzecz.

Zadania

1. Popularyzowanie aktywnych form życia
2. Pomoc w nauce i rozwoju samodzielności życiowej osób niepełnosprawnych
3. Organizowanie imprez integracyjnych
4. Upowszechnianie sportu i turystyki wśród osób niepełnosprawnych
5. Pomoc przy realizacji projektów popularyzujących osiągnięcia osób niepełnosprawnych
6. Pomoc w tworzeniu Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej
7. Wspieranie środowiskowych domów samopomocy
8. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej na terenie lokalnym
9. Pomoc w rozwoju wolontariatu działającego na rzecz osób niepełnosprawnych

Realizatorzy:

jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego województwa łódzkiego i merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Partnerzy:

samorządy gmin i powiatów, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, powiatowe centra pomocy rodzinie, organizacje pozarządowe, instytucje wspierające

Źródła finansowania:

budżet województwa, powiatów, gmin, PFRON, środki unijne, sponsorzy.

Spodziewane efekty:

- Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej
- Zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej
- Zwiększenie umiejętności samodzielnego życia dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych
- Wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców regionu

Ocena realizacji celu V:

1. Ilość warsztatów terapii zajęciowej na terenie województwa
2. Ilość obiektów użyteczności publicznej przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych
3. Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w różnych formach aktywności życiowej na terenie województwa w rozbiciu na powiaty
4. Liczba wolontariuszy w województwie w rozbiciu na powiaty

Cel VI

Poprawa zatrudnialności i wzmocnienie polityki równości szans na rynku pracy osób niepełnosprawnych

Zadania

1. Wspieranie polityki społecznej regionu i państwa
 - Wspieranie działań sprzyjających rozwojowi otwartego rynku pracy przyjaznego osobom niepełnosprawnym
 - Wspomaganie zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez programy zwiększające możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu zawodowym
 - Rozwój przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych
2. Promowanie programów rynku pracy na rzecz absolwentów i młodzieży
 - Podejmowanie działań umożliwiających młodzieży zagrożonej marginalizacją z powodu niepełnosprawności lub zaniedbań wychowawczych włączanie się w aktywne życie zawodowe

Realizatorzy:

jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego województwa łódzkiego i merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Partnerzy:

samorządy powiatów, w tym powiatowe urzędy pracy, pracodawcy, organizacje pozarządowe, instytucje szkolące, instytucje pomocy społecznej, inni

Źródła finansowania:

Fundusz Pracy, PFRON, budżet województwa, partnerzy społeczni, środki unijne

Spodziewane efekty:

- Lepsze przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy i zwiększenie jej szans na zatrudnienie
- Pogłębienie współpracy na rzecz zwalczania bezrobocia wśród młodzieży
- Zapewnienie równego dostępu do programów rynku pracy
- Zwiększenie liczby osób zakładających własne firmy

Ocena realizacji celu VI:

1. Liczba zakładów pracy chronionej w województwie
2. Liczba osób niepełnosprawnych podejmujących zatrudnienie w tym w ramach subsydiowanych miejsc pracy
3. Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku oraz poszukujących zatrudnienia w ciągu roku z rozbiciem na miesiące
4. Liczba osób niepełnosprawnych, podejmujących działalność gospodarczą